

שם המרצה: הרב ידידיה הכהן

שם הקורס: דרכי הוראת תורה שבעל פה א

סוג הקורס: שיעור

שנת לימודים: תשע"ח

היקף שעות: 30 שעות

א. מטרת הקורס ונושאו המרכזיים:

1. הכרת מושגי ומיומנויות יסוד בתחום ההוראה, הוראה למידה ומה שבניהם
2. הכרה בשונות לומדים ומחויבות המורה להוראה מותאמת
3. הבנת גורמי ההנעה ללמידה ושימוש בהם לקידום הנעה ללמידה בכתה.
4. הקניית עקרונות מנחים להבניית מודל שיעור מיטבי בתושבע"פ
5. הסטודנט יכיר את תכנית הלימודים בתושבע"פ
6. ידע את מטרת הוראת תושבע"פ
7. יכיר דרכים להוראת תושבע"פ
8. ירכוש מיומנות בזיהוי הקשיים בלימוד ובפתרון הדידקטי

ב. תוכן הקורס:

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאת חובה
1. י אלול (1.9)	בין חינוך להוראה: על חינוך לערכים ומקרי מבחן בבית הספר	<ul style="list-style-type: none"> • איתמר מול, "הצעה לסדר: של מי אתה ילד", מקור ראשון, אי שבט תשע"א
2. יז אלול (8.9)	זאת תורת ההוראה: שבע פעילויות ההוראה	<ul style="list-style-type: none"> • שרה כ"ץ, חוללות עצמית – אבחון והתערבות: שימוש במתודולוגיה איכותית לחשיפת אמונות חוללות בתחום החינוך, חיפה: מכללת שאנן תשע"ב, עמ' 19-3
3. כד אלול (15.9)	תכנית הלימודים בתושבע"פ ותלמוד: חזון ומציאות	<ul style="list-style-type: none"> • "תכנית הלימודים בגמרא לכיתות ד-ט", אתר משרד החינוך להוראת תורה שבעל פה ותלמוד ממ"ד
4. כג תשרי - אסרו חג (13.10)	מערך השיעור	<ul style="list-style-type: none"> • אברהם רון, "על מורה שחקן ומורה במאי", עיונים בחינוך 13 (תש"לז), עמ' 171-167 • יוסי מלמד, "קווים לבניית מערך שיעור", מים מדליו (תש"ן), עמ' 118-110
5. כו תשרי (16.10) יום מרוכז	ההישגים הנדרשים בהוראת משנה	<ul style="list-style-type: none"> • הקדמת הרמב"ם למשנה • "מסמך ההישגים בהוראת משנה", אתר משרד החינוך להוראת תורה שבעל פה ותלמוד ממ"ד.
6. כז תשרי (17.10) יום מרוכז	ההישגים הנדרשים בהוראת גמרא – א	<ul style="list-style-type: none"> • "מטרות תכנית הלימודים בתושבע"פ ותלמוד", אתר משרד החינוך להוראת תורה שבעל פה ותלמוד ממ"ד
7. ל תשרי (20.10)	ההישגים הנדרשים בהוראת גמרא – ב	<ul style="list-style-type: none"> • "מסמך ההישגים בהוראת גמרא", אתר משרד החינוך להוראת תורה שבעל פה ותלמוד ממ"ד

ג. חובות הקורס:

- נוכחות מלאה
- תלקיט של 5 משימות
- עבודת סיכום

שימו לב - לא ניתן לתקן משימה לאחר הגשתה.

ד. ביבליוגרפיה:

חינוכם של יעקב ועשיו	בראשית כה, כח; פרק לד
פרקי מנהיגות - משה ופרשת המלך	במדבר פרק יא; שמואל-א ח, ט-כ
התבוננות בקשר החינוכי בין עלי ושמואל	שמואל-א ג, ד-יח

מקורות תלמודיים: חגיגה ג ע"ב - דרשתו החינוכית של רבי יהושע; תענית כד ע"א - תפילת הגשם של מלמד התינוקות; קידושין כט ע"א - מצוות הבן על האב; בבא מציעא פד ע"א - המורה של ריש לקיש.

ברויאר, הרב מרדכי, פרקי בראשית, אלון שבות תשנ"ט.
 בויר, ירחמיאל, "בעיות ופתרונות בהוראת תלמוד במוסדות על-יסודיים", שמעתין 56-57 (תשל"ט), עמ' 47-54.
 בשן, אליעזר, "ר' משה כלפון הכהן אב"ד גירבה - קווים לדמותו", זכר דב"ר לעבדך (ירושלים: מכללת ליפשיץ), עמ' 69-82.
 דומוביץ, בנימין, "חשיבה דידיקטית חדשה על הוראת תלמוד, מצוות תלמוד תורה - אהבת תורה", ניב המדרשה כ"ב-כ"ג (תש"ן), עמ' 286-299.
 דומוביץ, בנימין, "על הוראה מתנכת", ניב המדרשה י"ב (תשל"ו-ז). המאמר נמצא באתר "דעת".
 הכהן, הרב כלפון משה, ויקהל משה, נתיבות תשל"ה, עמ' 7-31.
 הכהן, ידידיה, "על חידוש וחדשנות בלימודי תורה שבעל-פה", בתוך: "וזאת הברכה", ספר לציון כ"ה שנים לאולפנת עפרה, הוצאת אולפנת עפרה תשי"ע.
 הרפז, יורם "תנו לילד דגים", הד החינוך 5 (תשס"ט), עמ' 38-44.
 וייזר, שמעון ובר-לב, מרדכי, "הוראת תלמוד בישיבה התיכונית: קשיים וסיכויים", ניב המדרשייה כ"ב-כ"ג (תש"ן), עמ' 257-233.
 וקס, רון, להבת אש קודש: שערים לתורתו של האדמו"ר מפיאסצ'נה, הוצאת 'תבונות', מכללת הרצוג, אלון שבות, תשי"ע.
 כהן, הראל והכהן, ידידיה (עורכים), משנת הנזיר, עיקרי משנתו ותולדות חייו של מרן נזיר אלוקים, הרב דוד כהן, בתוספת דברי הקדמה מאת עורכי הספר, הוצאת 'אריאל', ירושלים תשס"ה.
 כהן, ידן והכהן, ידידיה. עורכים (תשי"ע). שיח-רב, בירורי סוגיות חינוכיות עם הרב אברהם צוקרמן, הוצאת 'שבוע', בית-אל.
 ליבוביץ, נחמה, עיונים בספר בראשית, ירושלים תשל"ח.
 ליכטנשטיין, הרב אהרן, הוראת הגמרא בישיבות התיכוניות, הצופה כ"ה באייר תשס"א, עמ' 10.
 עמאר, מורי מרדכי, תקנות חכמי מכנאס, אהבת שלום, ירושלים תשנ"ו, תקנה סח, עמוד שצ-שצא.
 קוק, הראי"ה, אורות הקודש, חלק-ג, צו "בקשת האני העצמי".
 קריב, אברהם, שבעת עמודי התני"ך, ירושלים תשס"ב, עמ' 53-62.
 שפירא, הרב קלונימוס קלמיש, "שיח עם המלמדים ואבות הבנים", בתוך: חובת התלמידים, עמ' ז-כח.